

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Бровченка Юрія Васильовича «Адміністративно-правові заходи протидії колабораційній діяльності в умовах воєнного стану», поданій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», підготовлений та затверджений на підставі публічної презентації наукових результатів дисертації та її обговорення кафедрою адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (протокол № 5 від 11 грудня 2025 р.)

Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету. Повномасштабне військове вторгнення РФ на територію України в лютому 2022 року стало не лише безпрецедентним викликом для системи національної безпеки. Умови воєнного стану обумовили нову якість публічного управління, орієнтованого на нейтралізацію внутрішніх загроз, підтримання громадського порядку та захист державного суверенітету. Колабораціонізм - у різних його проявах, виявився складним, багатогранним і, водночас, надзвичайно небезпечним явищем, що потребує системної, правової, інституційної та етичної реакції з боку держави.

Водночас, сучасні механізми правового реагування виявилися фрагментарними, неузгодженими, а інколи такими, що суперечать принципам верховенства права. Наявність колізій у законодавстві, відсутність уніфікованого підходу до дефініцій колабораціонізму в адміністративно-правовому вимірі, недосконалість інституційних протоколів – усе це спричинило потребу у глибокому науковому аналізі та розробці ефективної моделі протидії.

Відмінність сучасного етапу колабораціонізму полягає у його трансформації з переважно військової чи агентурної співпраці у багатовекторний соціально-політичний феномен. Сьогодні колабораційна діяльність може мати вигляд інформаційного сприяння ворогу, участі в проросійських медіапроектах, поширення дезінформації, забезпечення логістичної чи фінансової підтримки окупантів, саботажу рішень органів влади, легалізації «керівників» окупаційних адміністрацій тощо. Таке розмаїття форм зумовлює необхідність міжгалузевого і

міждисциплінарного підходу до її правового визначення і протидії колабораційній діяльності.

Окрім того, чинне законодавство у сфері колабораціонізму досі здебільшого зосереджене на кримінально-правових аспектах цього явища. Введення до Кримінального кодексу України статті 111-1 стало важливим кроком, однак не охоплює усіх форм колабораційної поведінки, що не мають ознак злочину, проте створюють суттєву загрозу національній безпеці. Саме тому на перший план виходить адміністративно-правовий інструментарій – як превентивний, регуляторний, контрольний механізм державної реакції на співпрацю з агресором, особливо в умовах, коли судова система перевантажена, а рішення щодо звільнення з посад, відсторонення чи люстрації вимагають чіткого адміністративного алгоритму.

У такому контексті важливо дослідити питання правового статусу суб'єктів, які уповноважені здійснювати адміністративні заходи протидії.

Особливої уваги набуває активна роль громадських організацій та окремих громадян у виявленні та протидії проявам колабораціонізму. В умовах дефіциту адміністративних ресурсів та динамічного інформаційного середовища саме інструменти громадського контролю, моніторингу, волонтерського супроводу та адвокації рішень мають величезний потенціал у зміцненні державної політики протидії колабораціонізму. Проте така участь потребує вдосконалення правового регулювання, зокрема в частині співпраці громадськості з державними органами, правового захисту викривачів, недопущення зловживань та безпідставних звинувачень.

Таким чином, в дисертації розглядаються не лише державні заходи, а й потенціал громадського спротиву як складової адміністративного впливу.

Актуальність теми зумовлена також значним інституційним та законодавчим дисбалансом. Зокрема, Україна ще не має уніфікованого законодавчого акту, що врегульовував би питання адміністративно-правових заходів протидії колабораційній діяльності. Окремі положення розпорошені між десятками нормативно-правових актів різної юридичної сили, що ускладнює їх практичне застосування, провокує правову невизначеність і підриває довіру до державних інституцій.

Водночас, зважаючи на приклади європейських держав — Польщі, країн Балтії, Франції, Норвегії, в дисертації запропоновані шляхи удосконалення українського адміністративного законодавства на підставі досвіду країн ЄС та НАТО. Проблематика протидії колабораціонізму у сфері кібербезпеки, дезінформації, цифрової ідентифікації громадян — усе це потребує ґрунтовного правового переосмислення на рівні доктрини адміністративного права, що також підтверджує високий рівень наукової та прикладної актуальності обраної теми.

Таким чином, сукупність викладених чинників свідчить про виняткову актуальність обраної теми. Вона охоплює не лише суто юридичні проблеми, а й має значний суспільно-політичний, безпековий та морально-етичний вимір. Удосконалення адміністративно-правових засад протидії колабораціонізму — це не лише питання підвищення ефективності державної служби чи оптимізації управлінських процедур, це питання виживання держави, захисту її суверенітету, національної єдності та довіри громадян до публічної влади.

У цьому зв'язку, проведення наукового дослідження, спрямованого на розробку комплексної системи адміністративно-правових заходів протидії колабораційній діяльності, набуває виняткового значення. Це дослідження має не лише наукову, але й прикладну цінність: його результати можуть стати основою для вдосконалення чинного законодавства, розробки нормативних документів, створення нових адміністративних процедур і формування системи захисту державного суверенітету в умовах гібридних загроз.

Науково-теоретичне підґрунтя для написання дисертаційної роботи становлять наукові праці вітчизняних учених, які досліджували проблематику адміністративного права, національної безпеки, публічного управління в умовах криз, адміністративного примусу та протидії загрозам державному суверенітету. Серед них варто виокремити роботи таких дослідників: Н. Антонюк, О. Андрійко, С. Алфьоров, О. Акімов, Л. Акімова, А. Бобкова, В. Березняк, І. Давидович, І. Дерейко, Н. Добрянська, С. Вітвіцький, А. Захарченко, О. Зайцев, В. Василенко, Ю. Василенко, В. Карпунець, Р. Каторкін, О. Кальман, В. Коваленко, А. Коваленко, М. Коваль, В. Ковальчук, С. Куліджанова, О. Кузьменко, М. Красій, К. Майстренко, Б.

Парахонський, Є. Письменський, О. Предместніков, М. Рубашенко, Н. Родінова, Ю. Сагайдак, А. Сердечна, М. Семенишин, Н. Січко, Р. Свобода, Д. Терехова, В. Толочка, Р. Турчин, С. Головкін, Д. Швець, В. Шаблистий, О. Чальцева, О. Червяков, Г. Яворська.

Також до фундаментальних джерел, що сформували методологічне підґрунтя дослідження, належать роботи К. Юрченка, О. Коцюби, Л. Артюх, І. Салата, А. Діденка, які аналізували аспекти адаптації адміністративного права до умов правового режиму воєнного стану, підвищення відповідальності та ефективності функціонування системи публічного адміністрування.

Комплексне теоретичне обґрунтування, сформоване в роботах зазначених дослідників, дозволило автору дисертації сформулювати власне бачення сутності, структури, функцій та класифікації адміністративно-правових заходів протидії колабораційній діяльності. Ці наукові праці стали підґрунтям для створення нових підходів до нормативного регулювання, розробки алгоритмів реалізації адміністративного впливу та побудови ефективної моделі взаємодії органів публічної влади, правоохоронних структур і громадянського суспільства в умовах війни.

Дисертація виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності у межах комплексної наукової теми «Конституційно-правові проблеми забезпечення верховенства права у функціонуванні механізму публічної влади в Україні» (державний реєстраційний номер 0111u000966).

Зокрема, тематика дисертації корелює з положеннями Стратегії національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни», затвердженої Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020. У цьому документі акцентовано увагу на важливості національної стійкості, яка передбачає здатність держави й суспільства реагувати на гібридні виклики, включаючи прояви колабораціонізму, інформаційної агресії та внутрішньої дестабілізації.

Окреме місце в науковому обґрунтуванні дослідження займає Закон України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 року № 2469-VIII, який визначає стратегічні засади організації сектору безпеки і оборони. Згідно з цим

Законом, інститути громадянського суспільства визнаються суб'єктами безпекової політики, зокрема у протидії колабораційній діяльності, що відображено в другому розділі дисертації.

Наукова тематика дослідження також узгоджується з основними завданнями, викладеними в Концепції боротьби з тероризмом в Україні, затвердженій Указом Президента України від 5 березня 2019 року № 53/2019, яка окреслює потребу формування системи превентивних і реактивних заходів щодо загроз, у тому числі пов'язаних із колабораціонізмом.

У контексті євроінтеграційного вектору, робота враховує положення Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», що передбачає зміцнення правової держави, розвитку системи державного управління та забезпечення справедливого правосуддя в умовах внутрішніх і зовнішніх загроз. Ці напрями відповідають дослідженню в розділі 3, присвяченому механізмам адміністративно-правового впливу.

Положення дисертації розроблялися також у межах стержневих (імплементації) положень Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки, яка акцентує на посиленні ролі громадських інституцій у здійсненні демократичного контролю над діяльністю публічної адміністрації, що повністю відповідає концепції залучення громадян до протидії колабораціонізму, розглянутої в другому розділі дисертації.

Окрему увагу в процесі написання дисертації було приділено засадам Державної програми інформатизації та Стратегії кібербезпеки України, які передбачають захист інформаційного простору від внутрішніх і зовнішніх загроз, зокрема проявам колабораційних наративів. Дослідження активно послуговується методами оцінки інформаційного впливу, що дає змогу ефективно аналізувати адміністративно-правові інструменти блокування деструктивного контенту в умовах адміністративно-правового режиму воєнного стану.

Таким чином, дисертаційне дослідження тісно пов'язане з ключовими науковими та державними програмами, відображає актуальні стратегічні пріоритети держави у сфері забезпечення національної безпеки, правопорядку й суверенітету, а

також сприяє формуванню сучасної науково обґрунтованої бази для протидії загрозам колабораційного характеру в умовах воєнного стану.

Тему роботи затверджено вченою радою Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (протокол № 4 від 23.12.2022 р.)

Наукове завдання, розв'язання якого отримано в дисертації. Метою дисертаційної роботи є комплексне теоретико-правове визначення, системне узагальнення та науково-прикладне обґрунтування адміністративно-правових заходів протидії колабораційній діяльності в умовах воєнного стану в Україні, а також формування науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання, процедурної реалізації та інституційного забезпечення заходів у цій сфері з урахуванням вітчизняного досвіду, міжнародних стандартів та практик країн ЄС.

У рамках досягнення поставленої мети було вирішено такі основні завдання:

1. Окреслено сутність, зміст та правову природу колабораційної діяльності в умовах сучасної гібридної агресії РФ проти України, розмежувати пов'язані з нею правові явища, зокрема співпрацю з державою-агресором, інформаційний саботаж, дезінформацію, недоброчесну поведінку публічних службовців.

2. Розкрито системні засади адміністративно-правових заходів, що застосовуються з метою запобігання, виявлення, обмеження або припинення колабораційної діяльності, здійснити їх класифікацію за правовою природою, формою реалізації, суб'єктним складом та ефективністю в умовах воєнного стану.

3. Охарактеризовано особливості реалізації адміністративно-правових заходів в діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, з урахуванням правового режиму воєнного стану, включаючи механізми відсторонення осіб, моніторингу лояльності, перевірки доброчесності та запровадження етичних протоколів у роботі посадовців.

4. Визначено роль та повноваження ключових суб'єктів, що здійснюють протидію колабораціонізму, серед яких: Служба безпеки України, Міністерство внутрішніх справ, Національна поліція, Державна прикордонна служба, Офіс Генерального прокурора та інші органи публічної адміністрації.

5. Визначено механізми взаємодії між державними органами та інститутами громадянського суспільства, включаючи волонтерські об'єднання, аналітичні центри, ініціативні групи та медіа-платформи, в контексті підвищення ефективності адміністративно-правового реагування на прояви прихованого колабораціонізму.

6. Оцінено потенціал нормативної імплементації міжнародного досвіду протидії колабораційній діяльності, зокрема практик країн Балтії, Польщі, Франції, Німеччини тощо, в частині адміністративного нагляду, інформаційної безпеки, кадрової фільтрації та протидії пропаганді.

7. Встановлено критерії ефективності адміністративно-правових заходів у сфері протидії колабораціонізму, з урахуванням принципів законності, правової визначеності, пропорційності, відкритості та відповідності міжнародним стандартам прав людини.

8. Проаналізовано проблеми чинного українського законодавства, яке регламентує застосування адміністративно-правових заходів в умовах воєнного стану, та розробити науково обґрунтовані пропозиції щодо його вдосконалення, включаючи внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення.

9. Запропоновано інституційні, процедурні та інформаційні новації, спрямовані на підвищення ефективності протидії колабораційній діяльності в адміністративно-правовому полі, зокрема через створення національного реєстру колаборантів, впровадження спеціалізованих комісій безпеки у центральних органах влади, розробку єдиних етичних стандартів публічного службовця.

10. Сформульовано практичні рекомендації для органів публічної влади щодо покращення адміністративного реагування на загрози колабораціонізму, з урахуванням потреб захисту національної безпеки, підтримки державної єдності та демократичного правопорядку.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є однією з перших у вітчизняній адміністративно-правовій науці комплексною науковою працею, присвяченою системному дослідженню адміністративно-правових заходів протидії колабораційній діяльності в умовах воєнного стану. В роботі вперше з наукових позицій здійснено цілісне осмислення

теоретичних, нормативних та організаційно-правових засад запобігання й протидії проявам колабораціонізму через призму адміністративного права, з урахуванням сучасного правового режиму воєнного стану та загроз, породжених збройною агресією РФ проти України.

У результаті проведеного дослідження сформульовано та обґрунтовано низку наукових положень, які виносяться на захист, зокрема:

у перше:

- запропоновано авторське визначення поняття «колабораційна діяльність» у контексті адміністративного права як цілеспрямована, добровільна або в окремих випадках примусова, а також навмисно прихована форма протиправної поведінки фізичних чи юридичних осіб, яка полягає у сприянні, співробітництві або участі в діяльності держави-агресора, окупаційної адміністрації чи пов'язаних з ними структур, що посягає на державний суверенітет, публічну безпеку, територіальну цілісність і конституційний лад України, з одночасним порушенням установлених адміністративно-правових заборон та обмежень, передбачених законодавством України, зокрема в умовах дії особливих правових режимів;

- розкрито комплексне авторське бачення поняття «адміністративно-правові заходи протидії колабораційній діяльності» як системи організаційно-правових, інформаційно-аналітичних, превентивних і контрольних дій, які реалізуються в адміністративно-правовій площині з метою нейтралізації факторів, що прямо або опосередковано сприяють державі-агресору. Це поняття охоплює не лише реактивні (санкційні), але й превентивні та просвітницькі елементи адміністративного впливу;

- сформульовано концепцію багаторівневої системи суб'єктів протидії колабораціонізму, в якій розмежовано правовий статус, компетенцію та функціональне призначення органів публічної влади, сил безпеки і оборони, органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства, добровольчих об'єднань та цифрових моніторингових інструментів;

- здійснено правову оцінку ролі добровольчих формувань територіальних громад як суб'єктів, уповноважених на здійснення функцій, що спрямовані на

виявлення та документування проявів колабораційної діяльності, з урахуванням положень Закону України «Про основи національного спротиву» та Постанови КМУ №1449 від 29.12.2021 «Про затвердження Положення про добровольчі формування територіальних громад»;

- розкрито правову природу та ризики адміністративної недоброчесності посадових осіб як латентного виду колабораційної активності, що може мати форму бездіяльності, ігнорування, уникнення реагування на публічно небезпечні дії або покривання зрадницьких проявів;

- запропоновано структурно-функціональну модель адміністративно-правових заходів протидії колабораційній діяльності, яка охоплює превентивні, контрольні, санкційні, комунікаційні та реабілітаційні елементи, що реалізуються органами публічної адміністрації в умовах воєнного стану;

- здійснено авторську типологізацію колабораційної діяльності за формами (відкрита/прихована), способами вчинення (добровільна/примусова), мотивацією (ідеологічна, економічна, кар'єрна, психологічна), рівнем суспільної небезпеки та ступенем організованості;

- сформульовано авторське визначення «спеціально уповноваженого органу з протидії колабораційній діяльності» як суб'єкта публічної адміністрації, наділеного законодавчо визначеними повноваженнями щодо ідентифікації, документування, реагування та моніторингу проявів колабораціонізму в межах адміністративної юрисдикції;

удосконалено:

- методи класифікації адміністративно-правових заходів протидії колабораційній діяльності за функціональним призначенням, змістом, формою, суб'єктним складом і процедурою реалізації;

- структурування правового механізму застосування адміністративно-правових засобів в умовах воєнного стану. Виокремлено процедурні етапи реалізації адміністративних актів, зокрема: 1) відкриття провадження; 2) фіксація обставин; 3) прийняття рішення; 4) його оскарження (як факультативна); 5) виконання – з

урахуванням відповідності принципам пропорційності, обґрунтованості, вмотивованості;

- уточнено та конкретизовано функціональну роль інформаційної безпеки як складової адміністративно-правової протидії колабораціонізму. Обґрунтовано необхідність інтеграції механізмів GDPR та практик ЄС щодо регуляції цифрового середовища в український правовий простір задля ефективного виявлення проявів інформаційної співпраці з ворогом;

- механізми міжінституційної координації діяльності органів публічної адміністрації у сфері протидії колабораційній діяльності, у тому числі через впровадження єдиних електронних платформ обміну інформацією, спільних планів реагування, створення та функціонування міжвідомчих штабів і комунікаційних рад;

- адміністративно-правову характеристику превентивних заходів у сфері протидії колабораціонізму, серед яких: кадровий відбір, спеціальні перевірки, профілактична інформаційна робота, правова просвіта, блокування джерел дезінформації, співпраця з громадянським суспільством;

набули подальшого розвитку:

- ідея цифрової трансформації безпекового сектору, що базується на впровадженні електронних систем контролю, реєстрів, відкритих баз даних (Prozorro, ЄДРСР, e-data), які дозволяють ідентифікувати ризикові транзакції, сумнівні рішення, а також персоніфікувати відповідальність у випадках колабораційної поведінки;

- наукові підходи до взаємодії між органами державної влади і громадськими об'єднаннями в контексті національного спротиву. Визначено роль громадських ініціатив у процесах виявлення проявів колабораціонізму, юридичного консультування, моніторингу та інформаційного супроводу, що дозволяє розглядати такі суб'єкти як «партнерів публічної адміністрації» у безпековій політиці;

- доктринальні підходи до участі органів місцевого самоврядування в реалізації адміністративно-правових заходів протидії колабораціонізму, включаючи ініціювання інформаційно-просвітницьких кампаній, проведення місцевих

моніторингів, запровадження локальних етичних кодексів і створення громадських рад;

- систематизація суб'єктного складу протидії колабораціонізму: чітко розмежовано повноваження органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів, військових адміністрацій, а також недержавних суб'єктів (громадських організацій, добровольчих формувань), що забезпечує їхню правову ідентифікацію в межах адміністративної юрисдикції;

- адміністративно-правова характеристика громадських організацій як учасників системи протидії колабораційній діяльності, обґрунтовано доцільність надання їм окремого правового статусу, з визначенням сфер допустимої взаємодії з органами публічної влади та механізмів державної підтримки;

- механізми імплементації європейського досвіду в українське адміністративне право, зокрема щодо запровадження цифрової інфраструктури спротиву, захисту від інформаційної агресії, блокування дезінформаційних каналів, взаємодії держави з приватними ІТ-компаніями у сфері кіберзахисту.

Отримані результати створюють концептуальну основу для вдосконалення чинного адміністративного законодавства України, розроблення проєктів нових нормативно-правових актів, підвищення ефективності функціонування системи публічної влади в умовах гібридних загроз та воєнного стану, формування сучасної безпеково-орієнтованої моделі взаємодії держави та суспільства.

Обґрунтованість і достовірність отриманих результатів дослідження. Положення, висновки та рекомендації, що містяться в дисертації, достатньою мірою науково обґрунтовані і достовірні. Це обумовлено застосуванням загальних, спеціальних методів та прийомів, які використовувалися для вирішення поставлених завдань та досягнення мети дослідження. Комплексне застосування методів дозволило здійснити всебічний аналіз адміністративно-правових заходів протидії колабораційній діяльності в умовах воєнного стану, визначити тенденції, сформулювати висновки і обґрунтувати пропозиції.

Діалектичний метод використано як фундаментальний інструмент дослідження, що дозволив розглянути адміністративно-правові заходи протидії колабораціонізму в

їх динаміці, суперечностях та взаємозв'язках з іншими публічно-правовими механізмами. Цей метод був особливо корисним у процесі теоретичного осмислення поняття «колабораційна діяльність» як змінного та адаптивного феномену в умовах війни нового типу (розділи 1–3).

Метод семантичного аналізу було застосовано для з'ясування змісту ключових понять, таких як: «колабораційна діяльність», «сприяння державі-агресору», «інформаційна агресія», «адміністративно-правовий захід», «національна безпека в умовах війни», «публічна служба в умовах загрози» (розділ 1.1., 1.2., 3.1). Цей метод дозволив уникнути термінологічних нечіткостей та встановити цілісну категоріальну основу дослідження.

Формально-догматичний метод використовувався для тлумачення норм чинного адміністративного, конституційного, інформаційного законодавства України, які регламентують засоби протидії колабораціонізму. Завдяки цьому методу було розкрито зміст таких джерел права, як Закон України «Про правовий режим воєнного стану», Закони України «Про національну безпеку України», «Про основи національного спротиву» та інших (розділи 2, 3).

Логіко-семантичний і логіко-юридичний методи застосовано під час критичного аналізу підходів вітчизняних і зарубіжних вчених, які досліджують проблематику публічної безпеки, національної стійкості та боротьби з гібридними загрозами, а також для формування власних наукових визначень та дефініцій, зокрема: «адміністративно-правові заходи протидії колабораціонізму», «фільтраційні процедури», «інституційна лояльність», «інформаційний колабораціонізм» тощо (розділ 1.2., 1.3., 3.2).

Історико-правовий метод дав змогу простежити еволюцію державної політики України щодо протидії проявам внутрішньої загрози, починаючи з періоду 2014 року, в контексті агресії РФ, анексії Криму, подій на Донбасі, та трансформації безпекових підходів у період повномасштабної війни після 24 лютого 2022 року. Аналіз історичних етапів допоміг виявити лакуни в нормативному регулюванні (розділ 1.3., 3.1).

Порівняльно-правовий метод дав змогу дослідити підходи до адміністративної протидії колабораціонізму в країнах Балтії, Польщі, Франції, Німеччини тощо, з метою виокремлення практик, які можуть бути адаптовані до українського контексту. Зокрема, йдеться про досвід люстрації, адміністративної фільтрації кадрів, моніторинг інформаційного простору, індикатори небезпечної поведінки тощо (розділ 3.2).

Методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції дали змогу виявити внутрішні суперечності в чинному правовому полі, встановити тенденції розвитку адміністративно-правового механізму в умовах війни, а також сформулювати практичні пропозиції щодо вдосконалення законодавства (розділи 2.2., 2.3., 3.1.).

Нормативно-правову базу дослідження склали положення Конституції України, закони України, акти Президента України, Кабінету Міністрів України, міністерств і відомств, а також міжнародні документи ЄС, ООН, ОБСЄ, які регламентують стандарти безпеки та протидії гібридним загрозам.

Емпіричну базу дисертації становлять офіційні звіти державних органів, рішення судів, аналітичні матеріали неурядових організацій, моніторингові звіти, а також медіа-публікації, що документують приклади колабораційної діяльності та адміністративної реакції на неї.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що результати дослідження спрямовані на вдосконалення адміністративно-правових механізмів реагування на прояви колабораційної діяльності в умовах воєнного стану. Одержані результати можуть бути використані у:

- *науково-дослідній сфері* - як концептуальна основа для подальших теоретико-правових досліджень проблем протидії колабораціонізму, взаємодії органів публічної влади та участі громадськості у реалізації адміністративно-правових заходів;

- *нормотворчій діяльності* - як база для підготовки пропозицій щодо внесення змін до нормативно-правових актів, що регулюють діяльність органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, військових адміністрацій та інституцій

громадянського суспільства з метою забезпечення ефективного попередження, виявлення та припинення колабораційних проявів;

- *практичній діяльності органів публічної адміністрації* – як інструмент розробки внутрішніх протоколів безпеки, процедурних регламентів для органів влади в контексті виявлення фактів співпраці з агресором, формування кадрової політики та організації локальних механізмів реагування;

- *навчальному процесі* - при викладанні дисциплін адміністративно-правового циклу, зокрема «Адміністративне право України», «Адміністративний процес», «Адміністративна відповідальність», «Публічне управління у кризових умовах», «Право національної безпеки», «Адміністративно-правові механізми захисту державного суверенітету».

Апробація результатів дослідження. Результати дисертації були апробовані у процесі їхнього обговорення на фаховому семінарі кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, де було позитивно оцінено їх наукову новизну, теоретичну обґрунтованість та практичну значущість. Засідання кафедри засвідчило, що висновки та пропозиції автора можуть бути корисними для розвитку адміністративно-правової науки, а також для вдосконалення публічного управління в умовах воєнного стану.

Крім того, результати дослідження були презентовані на низці всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференцій, зокрема: : XI Міжнародна науково-практична конференція «Сектор безпеки України: актуальні питання науки та практики» (м. Харків, 27-28 квітня 2023 р.); Науково-практична конференція «Новітні технології сучасного суспільства» (м. Харків, 23-25 березня 2025 р.); I Міжнародна науково-практична конференція «Innovative Approaches in Modern Science and Technology (м. Лісабон, Португалія, 26-28 березня 2025 р.); XXV Всеукраїнська наукова конференція з міжнародною участю «Гуманітарний дискурс суспільних проблем: минуле, сучасне, майбутнє» (м. Черкаси, 25 квітня 2025 р.); Всеукраїнська науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Сучасна освіта і наука Волині» (м. Луцьк, 22 травня 2025 р.).

Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях здобувача. Основні теоретичні положення й висновки дослідження відображено у 11 наукових працях: чотири наукові статті, опубліковані у фахових наукових виданнях України, що включені до міжнародних наукометричних баз; тези семи доповідей і повідомлень на науково-практичних конференціях.

Наукові праці в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Бровченко Ю. В. Адміністративно-правова етимологія юридичної природи колабораційної діяльності. *Юридичний електронний науковий журнал*. 2024. № 11. С. 638-648.

2. Бровченко Ю. В. Адміністративно-правові запобіжники колабораційної діяльності в Україні. *Право і суспільство*. 2024. № 5. С.729-739.

3. Бровченко Ю. В. Юридичні ознаки та класифікація колабораційної діяльності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. №3. С. 252-258.

4. Бровченко Ю. В. Класифікація уповноважених суб'єктів протидії колабораційній діяльності в Україні. *Науковий вісник УжНУ. Серія: Право*. 2025. № 88. Ч. 2. С. 293-306.

5. Бровченко Ю. В. Деякі питання організації громадського руху спротиву колабораційній діяльності, сучасний погляд. *Право і суспільство*. 2025. № 2. С. 204-218.

Наукові праці в яких додатково опубліковано наукові результати дисертації:

6. Бровченко Ю. В. Сучасний погляд на здійснення органами публічної влади адміністративно-правових заходів протидії колабораційній діяльності. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: "Юридичні науки"*. 2025. Вип. 3(85). С. 11-22.

7. Бровченко Ю. В. Деякі питання досвіду країн Європейського Союзу щодо протидії колабораційній діяльності в Україні. *The scientific heritage*. 2025. № 159. С. 43–51.

URL:

<https://www.scientific-heritage.com/wp-content/uploads/2025/03/The-scientific-heritage-No-157-157-2025.pdf>.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Бровченко Ю.В. Суб'єкт та суб'єктивні ознаки колабораційної діяльності. *Сектор безпеки України: актуальні питання науки та практики*: зб. наук. статей, тез доп. та повідомл. за матер. XI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 27-28 квітня 2023 р.). Серія «Сектор безпеки України». Х.: Друкарня Мадрид, 2023. Вип. 43. Ч. 1. С. 32-38.

2. Бровченко Ю.В. Щодо питання адміністративно-правових заходів протидії колабораційній діяльності в Україні. *Новітні технології сучасного суспільства*: збір. матер. конф. (м. Харків, 23-25 березня 2025 р.). *Advanced top technology*: електрон. наук. журн. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2025. № 7. С. 7-8.

3. Бровченко Ю.В. Етимологічний аналіз адміністративно-правової природи колабораційної діяльності. *Innovative Approaches in Modern Science and Technology: Collection of Scientific Papers "International Scientific Unity" with Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference (Lisbon, Portugal, march 26-28 2025)*. P. 130-134.

4. Бровченко Ю. Сучасні підходи адміністративно-правового регулювання колабораційної діяльності. *Гуманітарний дискурс суспільних проблем: минуле, сучасне, майбутнє*: матер. XXV Всеукр. наук. конф. з міжнар. участю (м. Черкаси, 25 квіт. 2025 р.). Черкаси, 2025. С. 395–398.

5. Бровченко Ю. В. Адміністративно-правова класифікація суб'єктів протидії колабораційній діяльності в Україні. *Сучасна освіта і наука Волині*: збір. матер. Всеукр. науково-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Луцьк, 22 трав. 2025 р.) Луцьк, 2025. С. 297–298.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію виконано українською мовою з правильним вживанням юридичної та спеціальної термінології. Стиль викладення матеріалу дослідження – науковий.

Загальний висновок. Дисертація Бровченка Ю.В. «Адміністративно-правові заходи протидії колабораційній діяльності в умовах воєнного стану» є кваліфікаційною науковою роботою, містить нові науково обґрунтовані результати, які виконують конкретне наукове завдання, що полягає в отриманні наукових та

практичних висновків щодо практичного узагальнення адміністративно-правових заходів протидії колабораційній діяльності в умовах воєнного стану в Україні.

Дисертація є самостійною науковою працею, яку виконано з дотриманням академічної доброчесності. Наукова новизна, висновки та пропозиції сформульовані автором самостійно й обґрунтовані на підставі особистих досліджень.

Дисертація Бровченка Юрія Васильовича на тему «Адміністративно-правові заходи протидії колабораційній діяльності в умовах воєнного стану» відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами), та може бути подана до разової ради для захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

**Головуючий на засіданні:
завідувач кафедри адміністративного права
та адміністративної діяльності
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого,
доктор юридичних наук, професор**

Роман ШАПОВАЛ

11 грудня 2025 р.

